

นโยบายการช่วยเหลือเยียวยาผู้ได้รับผลกระทบจากสถานการณ์ความไม่สงบในจังหวัดชายแดนภาคใต้ : กรณีศึกษาการคัดเลือกบรรจุกายาทของเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานในจังหวัดชายแดนภาคใต้ เข้ารับราชการเป็นข้าราชการครู*

ณัฐฤตา คุณธนสิทธิ์ราษฎร์**

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษากระบวนการดำเนินการคัดเลือกบรรจุกายาทของเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงาน ในจังหวัดชายแดนภาคใต้ เข้ารับราชการเป็นข้าราชการครู สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน 2) เพื่อศึกษาปัญหาและอุปสรรคของกระบวนการดำเนินการคัดเลือกบรรจุกายาทของเจ้าหน้าที่ ผู้ปฏิบัติงานในจังหวัดชายแดนภาคใต้ เข้ารับราชการเป็นข้าราชการครู สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน 3) เพื่อศึกษาแนวทางการปรับปรุงกระบวนการดำเนินการคัดเลือกบรรจุกายาทของเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานในจังหวัดชายแดนภาคใต้ เข้ารับราชการเป็นข้าราชการครู สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาค้นคว้าข้อมูลต่างๆ ประกอบด้วย ข้อมูลเอกสารที่เกี่ยวข้อง การวิจัยภาคสนาม ด้วยวิธีการสัมภาษณ์เชิงลึกจากผู้ให้ข้อมูลสำคัญ จำนวน 5 คน ผลการวิจัยพบว่าการคัดเลือกบรรจุกายาทของเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานในจังหวัดชายแดนภาคใต้ เข้ารับราชการเป็นข้าราชการครู มี 3 กรณี 1) กรณีเป็นทายาทของเจ้าหน้าที่กระทรวงศึกษาธิการ 2) กรณีเป็นทายาทของเจ้าหน้าที่หน่วยงานของรัฐอื่น 3) กรณีเป็นทายาทของประชาชนทั่วไป ให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ ลดความซ้ำซ้อนของกระบวนการดำเนินงาน ต้องปรับปรุงขั้นตอนกระบวนการ หลักเกณฑ์และวิธีการที่ใช้ในการคัดเลือกทายาทของเจ้าหน้าที่ผู้ได้รับผลกระทบเข้ารับราชการเป็นข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา ตำแหน่งครูผู้ช่วย เพื่อให้สอดคล้องกับระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยบำเหน็จความชอบสำหรับเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานในจังหวัดชายแดนภาคใต้ พ.ศ. 2550

คำสำคัญ: มติคณะรัฐมนตรี การเยียวยา จังหวัดชายแดนใต้

บทนำ

สืบเนื่องจากการปล้นอาวุธปืนจำนวนมากของราชการ 4 มกราคม 2547 ที่ค่ายกองพันทหารพัฒนา อำเภอเจาะไอร้อง จังหวัดนราธิวาส ตามมาด้วยเหตุการณ์ “มัสยิดกรือเซะ” จังหวัดปัตตานี 28 เมษายน 2547 ที่มีผู้เสียชีวิต 108 ศพ และเหตุการณ์สลายการชุมนุมหน้า สภ.อ. ตากใบ จังหวัดนราธิวาส 24 ตุลาคม 2547 ทำให้มีผู้เสียชีวิตอีก 84 ศพ นั้น (สโมสรศิลปวัฒนธรรม, 2560) จากสถานการณ์ความไม่สงบในจังหวัดชายแดนภาคใต้ดังกล่าว ทำให้ผู้ได้รับผลกระทบทุกฝ่ายทั้งประชาชน ข้าราชการพนักงานรัฐวิสาหกิจและเจ้าหน้าที่ของรัฐเสียชีวิตและ

* บทความนี้เรียบเรียงจากการค้นคว้าอิสระเรื่อง นโยบายการช่วยเหลือเยียวยาผู้ได้รับผลกระทบจากสถานการณ์ความไม่สงบในจังหวัดชายแดนภาคใต้ : กรณีศึกษาการคัดเลือกบรรจุกายาทของเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานในจังหวัดชายแดนภาคใต้ เข้ารับราชการเป็นข้าราชการครู

** นักศึกษาหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยรามคำแหง

การได้บาดเจ็บในกรณีต่างๆ ส่งผลให้ครอบครัวของบุคคลเหล่านั้นประสบความเดือดร้อนและต้องการความช่วยเหลือ เยียวยาอย่างเร่งด่วนเพื่อให้เกิดความปกติสุขและมั่นคง รัฐบาลได้ตระหนักถึงความสำคัญของการช่วยเหลือเยียวยา ผู้ได้รับผลกระทบจากกรณีดังกล่าว จึงได้มีนโยบายในการให้ความช่วยเหลือเยียวยาผู้ได้รับผลกระทบจากการกระทำ ของผู้ก่อความไม่สงบ ในพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ (จังหวัดปัตตานีจังหวัดยะลา จังหวัดนราธิวาส และจังหวัดสงขลา 4 อำเภอ คือ อำเภอสะบ้าย้อย อำเภोजะนะ อำเภอเทพา และอำเภอนาทวี) แต่ผู้ที่ได้รับผลกระทบจากสถานการณ์ ความไม่สงบในจังหวัดชายแดนภาคใต้ที่รัฐบาลจะช่วยเหลือนั้น ต้องเป็นผู้ที่ได้รับผลกระทบจากการกระทำของผู้ก่อการร้าย ที่ก่อสถานการณ์ความไม่สงบในจังหวัดชายแดนภาคใต้ เช่น ทหาร/ตำรวจถูกช่มยิง ถูกระเบิด ลอบยิงชาวบ้านผู้บริสุทธิ์ ลอบวางเพลิงบ้านพัก สถานที่ราชการ ร้านค้าและการทำลายพืชสวนทางการเกษตร เป็นต้น ทำให้บาดเจ็บ สูญเสียชีวิต และทรัพย์สิน และจากเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นต้องได้รับการรับรองจาก 3 ฝ่าย คือ ฝ่ายตำรวจ ฝ่ายทหาร และฝ่ายปกครอง ในพื้นที่รับรองเหตุการณ์ว่าเป็นเหตุการณ์ความไม่สงบ (ศูนย์อำนวยการบริหารจังหวัดชายแดนภาคใต้, 2557)

คณะรัฐมนตรีมีมติให้แต่งตั้ง คณะกรรมการนโยบายและอำนวยการเยียวยาผู้ได้รับ ผลกระทบสืบเนื่องจาก สถานการณ์ความไม่สงบในจังหวัดชายแดนภาคใต้ (กยต.) 3 พฤษภาคม 2548 โดยมีรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ (นายจาตุรนต์ ฉายแสง) ในขณะดำรงตำแหน่ง รองนายกรัฐมนตรีเป็นประธานกรรมการ หัวหน้าส่วนราชการที่เกี่ยวข้อง หรือผู้แทนร่วมเป็นกรรมการ และปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี เป็นกรรมการและเลขานุการมีอำนาจหน้าที่พิจารณา กำหนดนโยบายและแนวทางปฏิบัติ เพื่อให้รัฐบาลตกลงใจในการให้ความช่วยเหลือเยียวยาแก่ทุกฝ่ายที่ได้รับผลกระทบ จากสถานการณ์ความไม่สงบในจังหวัดชายแดนภาคใต้อย่างเป็นระบบ คณะรัฐมนตรีจึงเห็นชอบให้กำหนดระเบียบ สำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยบำเหน็จความชอบสำหรับเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานในจังหวัดชายแดนภาคใต้ พ.ศ. ๒๕๕๐ เพื่อเป็นการสร้างขวัญกำลังใจและแรงจูงใจให้แก่เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานในจังหวัดชายแดนภาคใต้ซึ่งต้องปฏิบัติงาน ในภาวะไม่ปกติ (สำนักนายกรัฐมนตรี, 2548)

จากสถานการณ์ความไม่สงบในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ ข้าราชการครูเป็นหนึ่งในเป้าหมายของผู้ก่อความไม่สงบ เนื่องจากข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาซึ่งเป็นกลไกที่สำคัญในการพัฒนาการศึกษาในจังหวัดชายแดนภาคใต้ กระทรวงศึกษาธิการได้เล็งเห็นปัญหาความสำคัญจึงมอบหมายให้ สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการครูและบุคลากร ทางการศึกษา (ก.ค.ศ.) ซึ่งเป็นองค์กรกลางการบริหารงานบุคคลของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา กำหนด หลักเกณฑ์ วิธีการและเงื่อนไข ในการช่วยเหลือเยียวยาทายาทของผู้ที่ได้รับผลกระทบเนื่องจากสถานการณ์ความไม่ สงบในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ เข้ารับราชการเป็นข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา ตำแหน่งครูผู้ช่วย สังกัด สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน เพื่อเป็นการสร้างขวัญและกำลังใจแก่เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานในจังหวัด ชายแดนภาคใต้และครอบครัว

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน เป็นหน่วยงานในสังกัดกระทรวงศึกษาธิการ มีภารกิจเกี่ยวกับการจัดการส่งเสริมการศึกษาขั้นพื้นฐาน หน่วยงานหลักที่ทำหน้าที่ในการบริหารงานทรัพยากรมนุษย์ คือสำนักพัฒนา ระบบบริหารงานบุคคลและนิติการ ตามกฎกระทรวงแบ่งส่วนราชการสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ (2546) กำหนดให้สำนักพัฒนาระบบบริหารงานบุคคลและนิติการ มีอำนาจหน้าที่ (1) พัฒนา ระบบงาน โครงสร้างส่วนราชการ หลักเกณฑ์ และมาตรฐานการบริหารงานบุคคลของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษา ขั้นพื้นฐาน (2) ดำเนินการเกี่ยวกับการบริหารงานบุคคลในความรับผิดชอบของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (3) จัดทำข้อเสนอ ระเบียบ หลักเกณฑ์ แนวปฏิบัติเกี่ยวกับการบริหารงานของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้น พื้นฐาน (4) ดำเนินการเกี่ยวกับงานกฎหมาย งานนิติกรรมและสัญญา งานเกี่ยวกับความรับผิดชอบทางแพ่ง อาญา งานคดี

ปกครอง และงานคดีอื่นที่อยู่ในอำนาจหน้าที่ของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (5) ปฏิบัติงานร่วมกับหรือสนับสนุนการปฏิบัติงานของหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้องหรือที่ได้รับมอบหมาย

จากอำนาจหน้าที่ความรับผิดชอบจะเห็นได้ว่าการคัดเลือกบุคคลเพื่อบรรจุแต่งตั้งข้าราชการเป็นข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา กรณีการคัดเลือกทายาทผู้ได้รับผลกระทบสืบเนื่องจากสถานการณ์ความไม่สงบในจังหวัดชายแดนภาคใต้ ถือว่าเป็นส่วนหนึ่งของภาระงานที่ต้องรับผิดชอบ

ผู้วิจัยซึ่งเป็นผู้คลากรของสำนักพัฒนาระบบบริหารงานบุคคลและนิติการ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน จึงมีความสนใจที่จะศึกษาขั้นตอนและกระบวนการการช่วยเหลือเยียวยาผู้ได้รับผลกระทบจากสถานการณ์ความไม่สงบในจังหวัดชายแดนภาคใต้ : กรณีศึกษา การคัดเลือกบรรจุทายาทของเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานในจังหวัดชายแดนภาคใต้ เข้ารับราชการเป็นข้าราชการครู สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ เพื่อนำผลการศึกษาที่ได้ไปปรับปรุงและพัฒนาแนวทางในการคัดเลือกบรรจุทายาทของเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานในจังหวัดชายแดนภาคใต้ต่อไป โดยกำหนดขอบเขตของการศึกษาข้อมูลในครั้งนี้ เฉพาะสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (ส.พ.ฐ.) ส่วนกลาง เท่านั้น

วิธีดำเนินการวิจัยและการวิเคราะห์ข้อมูล ประกอบด้วย

1. ข้อมูลเอกสาร (Documentary Data) เป็นการรวบรวมข้อมูลจากเอกสารวิชาการวารสาร สิ่งพิมพ์ สื่ออิเล็กทรอนิกส์ รายงานการวิจัย วิทยานิพนธ์ ดุษฎีนิพนธ์ รายงานการประชุม คู่มือการปฏิบัติงาน ระเบียบ ประกาศ คำสั่ง เอกสารทางวิชาการที่เกี่ยวข้องกับการช่วยเหลือเยียวยาผู้ได้รับผลกระทบจากสถานการณ์ความไม่สงบในจังหวัดชายแดนภาคใต้

2. การสัมภาษณ์ บุคลากร และเจ้าหน้าที่ ของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ ซึ่งพิจารณาจากคุณสมบัติที่เกี่ยวข้องในการพิจารณาให้ความช่วยเหลือเยียวยาผู้ได้รับผลกระทบจากสถานการณ์ความไม่สงบในจังหวัดชายแดนภาคใต้ จำนวน 5 คน (1) ที่ปรึกษาด้านบริหารทรัพยากรบุคคล (2) ผู้อำนวยการสำนักพัฒนาระบบบริหารงานบุคคลและนิติการ (3) ผู้อำนวยการกลุ่มบริหารงานบุคคล (4) ผู้ปฏิบัติงานที่เกี่ยวข้องกับการคัดเลือกบรรจุทายาทของเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานในจังหวัดชายแดนภาคใต้ เข้ารับราชการเป็นข้าราชการครู จำนวน 2 คน ได้แก่ หัวหน้ากลุ่มงานบริหารงานบุคคล ตำแหน่ง นักทรัพยากรบุคคลชำนาญการพิเศษ และเจ้าหน้าที่กลุ่มงานบริหารงานบุคคล ตำแหน่ง นักทรัพยากรบุคคลชำนาญการ

ผลการวิจัยและอภิปรายผล

ผลการวิจัย

ผลการค้นคว้าข้อมูลเอกสารและการสัมภาษณ์ เรื่องนโยบายการช่วยเหลือเยียวยาผู้ได้รับผลกระทบจากสถานการณ์ความไม่สงบในจังหวัดชายแดนภาคใต้ : กรณีศึกษาการคัดเลือกบรรจุทายาทของเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานในจังหวัดชายแดนภาคใต้ เข้ารับราชการเป็นข้าราชการครู พบว่า

จากการประมวลระเบียบ หลักเกณฑ์และวิธีการ ที่ใช้ในการคัดเลือกบรรจุทายาทของเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานในจังหวัดชายแดนภาคใต้ เข้ารับราชการเป็นข้าราชการครู ตำแหน่งครูผู้ช่วย สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ ที่สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา (ก.ค.ศ.) เป็นหน่วยงานที่กำหนดขึ้น เพื่อใช้พิจารณาการให้ความช่วยเหลือเยียวยาผู้ได้รับผลกระทบจากสถานการณ์ความไม่

สงบในจังหวัดชายแดนภาคใต้ ตามนโยบายที่เกิดจากมติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ 3 พฤษภาคม 2548 เพื่อยึดถือเป็นแนวปฏิบัตินั้น ได้แบ่งออกเป็น 3 กรณี มีดังนี้

1. กรณีเป็นทายาทของเจ้าหน้าที่กระทรวงศึกษาธิการ

กระบวนการในการดำเนินการคัดเลือก ให้ส่วนราชการต้นสังกัดพิจารณาบรรจุทายาทในโอกาสแรกที่สามารถดำเนินการได้ โดยการบรรจุทายาทจะต้องผ่านกระบวนการคัดเลือกตาม หลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไข ตามหนังสือสำนักงาน ก.ค.ศ. กำหนด กรณีเป็นทายาทของเจ้าหน้าที่กระทรวงศึกษาธิการ เพื่อให้หน่วยงานได้ผู้มีความรู้ความสามารถและคุณลักษณะที่เหมาะสม สอดคล้องกับตำแหน่ง

ขั้นตอนในการดำเนินการ ให้ทายาทผู้ได้รับผลกระทบยื่นความประสงค์เพื่อขอเข้ารับการเยียวยาต่อสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาที่ต้องการบรรจุและแต่งตั้งเข้ารับราชการเป็นข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา ตำแหน่งครูผู้ช่วย ยื่นได้เพียงครอบครัวละ 1 คน และ 1 เขตพื้นที่การศึกษา เมื่อสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาที่ทายาทของเจ้าหน้าที่กระทรวงศึกษาธิการยื่นความประสงค์ขอบรรจุและแต่งตั้งเข้ารับราชการเป็นข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา ตำแหน่งครูผู้ช่วย ให้ดำเนินการพิจารณาตามหลักเกณฑ์ และเงื่อนไขที่กำหนด และขออนุมัติการคัดเลือกและบรรจุแต่งตั้งต่อไป

2. กรณีเป็นทายาทของเจ้าหน้าที่หน่วยงานของรัฐอื่น

กระบวนการในการดำเนินการคัดเลือก ใช้ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยบำเหน็จความชอบสำหรับเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานในจังหวัดชายแดนภาคใต้ พ.ศ. 2550 ข้อ 24 ได้กำหนดให้หน่วยงานของรัฐต้นสังกัดของเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานให้การสงเคราะห์และช่วยเหลือแก่ทายาทของเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานที่เสียชีวิตหรือได้รับบาดเจ็บทุพพลภาพจนไม่สามารถปฏิบัติหน้าที่ราชการได้ และถูกสั่งให้ออกจากราชการหรือออกจากงานอันเนื่องมาจากการสู้รบ ต่อสู้ปราบปราม หรือถูกประทุษร้ายจากสถานการณ์ความไม่สงบและมิได้เกิดจากสาเหตุส่วนตัวหรือความประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรงของเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานนั่นเอง โดยให้พิจารณาบรรจุทายาทของเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานเข้าทำงานได้ครอบครัวละหนึ่งคน

ขั้นตอนในการดำเนินการ หน่วยงานต้นสังกัดของเจ้าหน้าที่ผู้เสียชีวิตหรือบาดเจ็บทุพพลภาพจากการปฏิบัติหน้าที่ในจังหวัดชายแดนภาคใต้มีหนังสือสอบถามทายาทว่า มีความประสงค์จะขอบรรจุเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐหรือไม่ พร้อมให้ระบุหน่วยงาน หากมีความประสงค์จะขอบรรจุเข้ารับราชการเป็นข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา ตำแหน่งครูผู้ช่วย สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ให้หน่วยงานต้นสังกัดดำเนินการเสนอเรื่องไปยังสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาตามที่ทายาทยื่นความประสงค์ขอบรรจุเป็นข้าราชการครู พร้อมกับเอกสารประกอบการพิจารณา เมื่อสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาได้รับเอกสารแล้วให้ดำเนินการตามหลักเกณฑ์ และเงื่อนไขที่กำหนด และขออนุมัติการคัดเลือกและบรรจุแต่งตั้ง โดยส่งเรื่องให้สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาพิจารณาต่อไป

3. กรณีเป็นทายาทของประชาชนทั่วไป

กระบวนการในการดำเนินการคัดเลือก ในกรณีนี้ถ้าปัจจุบันทายาทผู้ได้รับผลกระทบ ดำรงตำแหน่งครูอัตราจ้างหรือลูกจ้างชั่วคราว จากเงินงบประมาณ พนักงานราชการ ครูสอนศาสนาอิสลามในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ (จังหวัดยะลา จังหวัดปัตตานี และจังหวัดนราธิวาส) อาจพิจารณาดำเนินการคัดเลือกเพื่อบรรจุและแต่งตั้งเข้ารับราชการเป็นข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาได้ แต่ในกรณีที่ไม่ได้ดำรงตำแหน่งที่กล่าวมา อาจพิจารณาให้บรรจุในตำแหน่งครูอัตราจ้าง หรือลูกจ้างชั่วคราวจากเงินงบประมาณ พนักงานราชการครูสอนศาสนาอิสลาม ได้ตามระเบียบกฎหมายที่เกี่ยวข้อง แล้วแต่กรณี

ขั้นตอนในการดำเนินการ ทายาทผู้ได้รับผลกระทบยื่นความประสงค์เพื่อขอเข้ารับการเยียวยาต่อสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาที่ต้องการบรรจุและแต่งตั้งเข้ารับราชการเป็นข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา ตำแหน่งครู

ผู้ช่วย ยื่นได้เพียงครอบครัวละ 1 คน และ 1 เขตพื้นที่การศึกษา เมื่อสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาที่ทายาทของประชาชน ยื่นความประสงค์ขอบรรจุและแต่งตั้งเข้ารับราชการเป็นข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา ตำแหน่งครูผู้ช่วย ให้ดำเนินการพิจารณาตามหลักเกณฑ์ และเงื่อนไขที่กำหนด และขออนุมัติการคัดเลือกและบรรจุแต่งตั้ง โดยส่งเรื่องให้ สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาพิจารณาต่อไป

กระบวนการ วิธีการ และขั้นตอนในการคัดเลือกทายาทของผู้ที่ได้รับผลกระทบ ดังกล่าว หากนำหลักการ บริหารงานของ Greenwood et al., (อ้างถึงใน, สมบัติ อารังธัญวงศ์, 2554, หน้า 441) กล่าวว่าการนำนโยบายไป ปฏิบัติให้ประสบผลสำเร็จมีความสัมพันธ์อย่างใกล้ชิดกับโครงสร้างการบริหารงานขององค์กร ดังนั้น ผู้บริหารควร พิจารณาการบริหารนโยบายทั้งในมิติของแนวราบ และแนวดิ่ง ควบคู่กันไปและจะเห็นได้ชัดเจนว่า ยังมีจำนวนหน่วยงาน หรือองค์การเข้ามาเกี่ยวข้องกับการนำนโยบายไปปฏิบัติมากเพียงใด ก็ยิ่งทำให้กระบวนการการนำนโยบายไปปฏิบัติ มีความยากซับซ้อนมากขึ้นตามไปด้วย พบว่า การคัดเลือกและบรรจุแต่งตั้งทายาทของผู้ที่ได้รับผลกระทบ ทั้ง 3 กรณี มีเอกสารที่ต้องใช้ประกอบการพิจารณาหลายฉบับจากหลายหน่วยงานที่เกี่ยวข้องหลายฝ่าย ได้แก่ ฝ่ายตำรวจ ฝ่ายทหาร ฝ่ายปกครอง ในบางกรณีทายาทผู้ที่ได้รับผลกระทบก็เตรียมเอกสารที่จะยื่นประกอบการพิจารณาไม่ครบ ทำให้เกิดความ ล่าช้าในขั้นตอนของการพิจารณา ดังที่ ชูชาติ ทรัพย์มาก (สัมภาษณ์ 2561) อธิบายดังนี้ “เพื่อให้กระบวนการพิจารณา เกิดความรวดเร็ว สำนักงานคณะกรรมการ การศึกษาขั้นพื้นฐาน ควรมีหนังสือชี้แจงไปที่สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ทั้ง 15 เขต ในจังหวัดชายแดนภาคใต้ เรื่องเอกสารประกอบการพิจารณาว่าต้องมีอะไรบ้าง และสำเนาเอกสารทุกฉบับ ต้องมีการรับรองสำเนาถูกต้องทุกฉบับ” ตั้งแต่เริ่มดำเนินการตามนโยบายการช่วยเหลือเยียวยาผู้ได้รับผลกระทบจาก สถานการณ์ความไม่สงบในจังหวัดชายแดนภาคใต้ กรณีการคัดเลือกบรรจุทายาทของเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานในจังหวัด ชายแดนภาคใต้ เข้ารับราชการเป็นข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา ตำแหน่งครูผู้ช่วย สังกัดสำนักงาน คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน มีผู้ที่ได้รับการบรรจุและแต่งตั้ง ทั้งหมด 42 ราย ดังนี้

1. กรณีเป็นทายาทของเจ้าหน้าที่กระทรวงศึกษาธิการ 19 ราย
2. กรณีเป็นทายาทของเจ้าหน้าที่หน่วยงานของรัฐอื่น 17 ราย
3. กรณีเป็นทายาทของประชาชนทั่วไป 6 ราย

จากหลักเกณฑ์วิธีการที่ใช้ในการช่วยเหลือเยียวยาผู้ได้รับผลกระทบจากสถานการณ์ความไม่สงบในจังหวัด ชายแดนภาคใต้ โดยการคัดเลือกทายาทของผู้ได้รับผลกระทบเข้ารับราชการเป็นข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา ตำแหน่งครูผู้ช่วย ที่ใช้อยู่ในปัจจุบันนั้น มีกรณีที่แตกต่างจากระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยบำเหน็จความชอบ สำหรับเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานในจังหวัดชายแดนภาคใต้ พ.ศ. 2550 หลายกรณี เช่น 1) กรณีขณะเกิดเหตุทายาทยังไม่ สำเร็จการศึกษาจึงยังไม่พร้อมที่จะปฏิบัติงาน 2) กรณีทายาทไม่ได้แจ้งความประสงค์ภายใน 6 เดือน นับแต่วันที่ได้รับแจ้ง จากหน่วยงานของรัฐต้นสังกัด 3) กรณีทายาทของประชาชนทั่วไปในเขตจังหวัดชายแดนภาคใต้ที่เสียชีวิตหรือได้รับ บาดเจ็บทุพพลภาพจนไม่สามารถปฏิบัติงานได้อันเป็นผลกระทบมาจากสถานการณ์ความไม่สงบและมิได้เกิดจากสาเหตุ ส่วนตัวหรือความประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรงของผู้ตนเอง หรือ 4) กรณีที่เป็นทายาทของเจ้าหน้าที่ที่ถูกสั่งให้ไปปฏิบัติ ราชการในจังหวัดชายแดนภาคใต้เป็นการชั่วคราว เป็นต้น

จากหลักเกณฑ์และวิธีการดังกล่าวข้างต้นจะเห็นได้ว่ายังไม่มี ความชัดเจน เพื่อให้การพิจารณาช่วยเหลือทายาท ของเจ้าหน้าที่เป็นไปด้วยความรวดเร็วและมีประสิทธิภาพ จะต้องปรับปรุงขั้นตอน กระบวนการ หลักเกณฑ์และวิธีการ คัดเลือกใหม่ให้ชัดเจนว่าเป็น “หลักเกณฑ์และวิธีการคัดเลือกทายาทของเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานในหน้าที่ประจำใน จังหวัดชายแดนภาคใต้เพื่อบรรจุและแต่งตั้งเข้ารับราชการเป็นข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา ตำแหน่งครูผู้ช่วย เป็นกรณีพิเศษ” เพื่อไม่ให้เกิดการตีความสับสนระหว่าง การพิจารณาช่วยเหลือเยียวยาผู้ได้รับผลกระทบ ตามหนังสือ สำนักงาน ก.ค.ศ. ที่ ศช 0206.2/1529 ลงวันที่ 27 กันยายน 2549 ควรยกเลิกหนังสือดังกล่าว และเพื่อให้สอดคล้อง

และเป็นไปในทิศทางเดียวกันกับระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยบำเหน็จความชอบสำหรับเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงาน ในจังหวัดชายแดนภาคใต้ พ.ศ. 2550 และกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการคัดเลือกใหม่ ดังนี้

1. ทายาทผู้ประสงค์จะขอบรรจุเข้ารับราชการเป็นข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา ตำแหน่งครูผู้ช่วย ต้องเป็นทายาทของเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานในจังหวัดชายแดนภาคใต้ ซึ่งได้แก่ จังหวัดนราธิวาส จังหวัดปัตตานี จังหวัดยะลา และจังหวัดสงขลา 4 อำเภอ ได้แก่ อำเภอเทพา อำเภอสะบ้าย้อย อำเภोजะนะ อำเภอนาทวี อำเภอเทพา ตามระเบียบ สำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยบำเหน็จความชอบสำหรับเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานในจังหวัดชายแดนภาคใต้ พ.ศ. 2550 ที่ เสียชีวิตหรือได้รับบาดเจ็บทุพพลภาพจนไม่สามารถปฏิบัติหน้าที่ราชการได้และถูกสั่งให้ออกจากราชการหรือออกจากงาน อันเนื่องมาจากการสู้รบ ต่อสู้ปราบปราม หรือถูกประทุษร้ายจากสถานการณ์ความไม่สงบ และไม่ได้เกิดจากสาเหตุส่วนตัว หรือความประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรงของเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานนั่นเอง และมีความพร้อมบรรจุเข้ารับราชการ จะต้อง แสดงความประสงค์ภายในหกเดือนนับแต่วันได้รับแจ้งจากหน่วยงานของรัฐต้นสังกัดของเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงาน ให้บรรจุ ได้ครบครวละ 1 คน

2. ทายาทผู้ประสงค์จะขอบรรจุเข้ารับราชการเป็นข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา ตำแหน่งครูผู้ช่วย ต้องไม่เป็นผู้ได้รับสิทธิการบรรจุและแต่งตั้งตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยบำเหน็จความชอบสำหรับเจ้าหน้าที่ ผู้ปฏิบัติงานในจังหวัดชายแดนภาคใต้ พ.ศ. 2550 ในหน่วยงานของรัฐอื่นมาก่อน

3. ทายาทผู้ประสงค์จะขอบรรจุเข้ารับราชการเป็นข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา ตำแหน่งครูผู้ช่วย ต้องมีวุฒิจำกัดการศึกษา และสาขาวิชาที่ตรงตามความต้องการจำเป็นของสถานศึกษาที่รับการบรรจุและแต่งตั้ง และมีคุณสมบัติทั่วไป ตามมาตรา 30 และมีคุณสมบัติเฉพาะสำหรับตำแหน่งครบถ้วนตามมาตรฐานตำแหน่งครูผู้ช่วย ตามมาตรา 42 ตามพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. 2547 และที่แก้ไขเพิ่มเติม

4. กรณีเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงาน เป็นเจ้าหน้าที่สังกัดกระทรวงศึกษาธิการให้สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาหรือ ส่วนราชการของเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานแล้วแต่กรณี มีหนังสือสอบถามทายาทว่า ประสงค์ จะขอบรรจุเข้ารับราชการ เป็นข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา ตำแหน่งครูผู้ช่วย หรือไม่ หากทายาทมีความประสงค์จะบรรจุเข้ารับ ราชการเป็นข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา ตำแหน่งครูผู้ช่วย ให้ทายาทแจ้งความประสงค์พร้อมเอกสาร ประกอบการพิจารณา ไปยังหน่วยงาน ของรัฐที่จะขอรับการบรรจุและแต่งตั้ง ภายในหกเดือนนับแต่วันที่ได้รับการแจ้ง จากหน่วยงานของรัฐต้นสังกัด

5. กรณีที่ผู้ประสงค์จะขอบรรจุเข้ารับราชการเป็นข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา ตำแหน่งครูผู้ช่วย เป็นทายาทของเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงาน ที่ไม่ได้สังกัดกระทรวงศึกษาธิการ ให้ส่งคำขอและเอกสารหลักฐานไปยัง สำนักงาน คณะกรรมการข้าราชการพลเรือน

6. เมื่อผู้ประสงค์จะขอบรรจุเข้ารับราชการเป็นข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา ตำแหน่งครูผู้ช่วย ได้แจ้งความประสงค์พร้อมเอกสารประกอบการพิจารณาแล้ว ให้คณะกรรมการศึกษาธิการจังหวัด หรือ คณะอนุกรรมการ ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา ที่คณะกรรมการข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาตั้ง แล้วแต่กรณี ตั้งคณะกรรมการดำเนินการคัดเลือกทายาทของเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงาน ตามขั้นตอนดังต่อไปนี้

6.1 ตรวจสอบคุณสมบัติของทายาทผู้ประสงค์จะขอบรรจุเข้ารับราชการเป็นข้าราชการครู และบุคลากร ทางการศึกษา ตำแหน่งครูผู้ช่วย

6.2 ประเมินความเหมาะสมกับการปฏิบัติหน้าที่ โดยพิจารณาจากประวัติส่วนตัว ผลงาน ประวัติการศึกษา บุคลิกลักษณะ ท่วงทีวาจา ปฏิภาณไหวพริบ เจตคติ และอุดมการณ์ในการที่จะปฏิบัติหน้าที่ในตำแหน่งครูผู้ช่วย

7. เมื่อดำเนินการคัดเลือกเสร็จสิ้นแล้ว ให้คณะกรรมการศึกษาธิการจังหวัด หรือ คณะอนุกรรมการข้าราชการ ครูและบุคลากรทางการศึกษา ที่คณะกรรมการข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาตั้งแล้วแต่กรณี แจ้งผู้มีอำนาจ สั่งบรรจุและแต่งตั้ง ดำเนินการสั่งบรรจุและแต่งตั้งข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา ตำแหน่งครูผู้ช่วย ต่อไป

เอกสารประกอบการพิจารณา มีดังนี้

1. แบบแสดงความจำเป็นในการคัดเลือกเพื่อบรรจุและแต่งตั้งเข้ารับราชการเป็นข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา ตำแหน่งครูผู้ช่วย เนื่องจากเหตุความไม่สงบในจังหวัดชายแดนภาคใต้
2. หนังสือรับรองการรับราชการของเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานจากสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาหรือส่วนราชการต้นสังกัด แล้วแต่กรณี
3. หนังสือรับรองการใช้สิทธิของทายาทฯ ที่ออกให้โดยฝ่ายปกครอง
4. หนังสือรับรองจากคณะกรรมการ 3 ฝ่ายในพื้นที่ ได้แก่ ฝ่ายปกครอง ฝ่ายตำรวจ และฝ่ายทหาร
5. สำเนาบรรณบัตรของเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงาน (กรณีเสียชีวิต)
6. รายงานของแพทย์ที่ทางราชการรับรอง ซึ่งได้ตรวจอาการเจ็บป่วยของเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานว่า ได้รับอันตรายหรือเจ็บป่วยจนไม่สามารถรับราชการต่อไปได้ (กรณีได้รับบาดเจ็บทุพพลภาพจนไม่สามารถปฏิบัติหน้าที่ทางราชการได้)
7. ใบรับรองแพทย์ ซึ่งได้รับรองว่าทายาทผู้ประสงค์จะขอบรรจุฯ ไม่เป็นโรคตามกฎ ก.ค.ศ. ว่าด้วยโรค
8. หนังสือแสดงการยินยอมการให้ใช้สิทธิฯ หรือหนังสือขอสละสิทธิไม่ขอใช้สิทธิฯ ของทายาทคนอื่น
9. เอกสาร หลักฐานอื่น ของทายาทผู้ประสงค์จะขอบรรจุฯ ได้แก่ สำเนาบัตรประจำตัวประชาชน สำเนาทะเบียนบ้าน สำเนาปริญญาบัตร และสำเนาระเบียนแสดงผลการเรียนตลอดหลักสูตร หรือเอกสารอื่นๆ

อภิปรายผล

จากผลของนโยบายการช่วยเหลือเยียวยาผู้ได้รับผลกระทบจากสถานการณ์ความไม่สงบในจังหวัดชายแดนภาคใต้ : กรณีการคัดเลือกบรรจุทายาทของเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานในจังหวัดชายแดนใต้ เข้ารับราชการเป็นข้าราชการครู มีประเด็นที่นำมาอภิปรายดังนี้

กระบวนการการช่วยเหลือเยียวยาทายาทผู้ได้รับผลกระทบ ทายาทของเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานในจังหวัดชายแดนภาคใต้ที่ได้รับผลกระทบจากสถานการณ์ความไม่สงบ ที่จะขอเข้ารับราชการเป็นข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา ตำแหน่งครูผู้ช่วย สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ เกิดขึ้นครั้งแรกจากมติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ 3 พฤษภาคม 2548 ซึ่งได้แต่งตั้งคณะกรรมการนโยบายและอำนวยการเยียวยาผู้ได้รับผลกระทบสืบเนื่องจากสถานการณ์ความไม่สงบในจังหวัดชายแดนภาคใต้ เพื่อบรรเทาความเดือดร้อนของผู้ได้รับผลกระทบ ผู้เสียหาย ครอบครัว เป็นไปตามแนวคิดของ บุญเกียรติ การะเวกพันธุ์ (2561, หน้า 3) ได้กล่าวสรุปว่า นโยบายสาธารณะ หมายถึง สิ่งที่รัฐบาลเลือกที่จะกระทำหรือไม่กระทำ ในส่วนที่จะกระทำครอบคลุมกิจกรรมต่าง ๆ ทั้งหมดของรัฐบาล ทั้งกิจกรรมที่เป็นกิจวัตรและกิจกรรมที่เกิดขึ้นบางโอกาส การกระทำของบุคคล กลุ่มบุคคลหรือรัฐบาล ภายใต้สิ่งแวดล้อมประกอบด้วย ปัญหา อุปสรรคและโอกาส และนโยบายที่นำเสนอเพื่อแก้ไขปัญหาประชาชน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ อภิรัฐ บุญศิริ (2557) ศึกษาเรื่องวิถีชีวิตของครอบครัวกับผลกระทบจากเหตุการณ์ความไม่สงบชายแดนใต้ : กรณีศึกษาเขตพื้นที่พัฒนาพิเศษเฉพาะกิจชายแดนใต้จังหวัดสงขลา ตั้งแต่ พ.ศ. 2547 - พ.ศ. 2557 พบว่า สภาพครอบครัวและปัญหาครอบครัวผู้ได้รับผลกระทบจากสถานการณ์ ความไม่สงบในเขตพื้นที่พัฒนาพิเศษเฉพาะกิจชายแดนใต้ซึ่งมีปัญหาด้านครอบครัว คือ ความสัมพันธ์ในครอบครัว ด้านสังคมและวัฒนธรรม คือ ปัญหารายได้ไม่เพียงพอกับรายจ่าย ปัญหาไม่มีอาชีพทำกิน ปัญหาภาระหนี้สินที่เพิ่มขึ้น และด้านสุขภาพกายและสุขภาพจิต คือ ความพิการ ปัญหาความโศกเศร้าเสียใจ 3) การช่วยเหลือและแก้ไขปัญหาครอบครัวผู้ได้รับผลกระทบและสูญเสียสมาชิกในครอบครัวจากสถานการณ์ความไม่สงบในพื้นที่พัฒนาพิเศษเฉพาะกิจชายแดนใต้ โดยศูนย์ปฏิบัติการช่วยเหลือ

เยียวยาผู้ได้รับผลกระทบจากเหตุการณ์ความไม่สงบชายแดนใต้ในพื้นที่ที่จะให้ความช่วยเหลือและเยียวยาในด้านครอบครัว ด้านสังคมและวัฒนธรรม ด้านเศรษฐกิจ และด้านสุขภาพกายและสุขภาพจิต ซึ่งช่วยเหลือและเยียวยาจนกว่าครอบครัวจะสามารถดำเนินชีวิตในสังคมได้อย่างปกติสุข

หลักเกณฑ์และวิธีการในการให้ความช่วยเหลือเยียวยาที่ใช้อยู่ในปัจจุบัน ของกระทรวงศึกษาธิการ ถูกกำหนดขึ้นมา โดยคณะกรรมการข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา (ก.ค.ศ.) ซึ่งเป็นองค์กรกลางการบริหารงานบุคคลของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา แยกเป็น 3 กรณี

กรณีที่หนึ่ง ทายาทของเจ้าหน้าที่กระทรวงศึกษาธิการ

กรณีที่สอง ทายาทของเจ้าหน้าที่หน่วยงานของรัฐอื่น

กรณีที่สาม ทายาทของประชาชนทั่วไป

เป็นไปตามแนวคิดของ Brever and deLeon (อ้างถึงในสมบัติ อารงธัญวงศ์, 2554, หน้า 432-436) ได้อธิบายว่าลักษณะดังกล่าวแสดงให้เห็นว่าการนำนโยบายไปปฏิบัติให้ประสบความสำเร็จขึ้นอยู่กับปัจจัยสำคัญหลายประการ ได้แก่ แหล่งที่มาของนโยบาย ความชัดเจนของนโยบาย การสนับสนุนนโยบาย ความซับซ้อนในการบริหารงาน สิ่งจูงใจของผู้ปฏิบัติ และการจัดสรรทรัพยากร (เพื่อสนับสนุนการนำนโยบายไปปฏิบัติให้เหมาะสมและเพียงพอ ซึ่งปัจจัยต่างๆ เหล่านี้จะได้รับผลกระทบจากเงื่อนไขที่เกี่ยวข้องหลายประการ อาทิเช่น ข้อจำกัดทางกฎหมาย ความจำเป็นในการพิจารณาตามหลักเหตุผลของระบบราชการ เป็นต้น

ปัญหาและอุปสรรคในการกระบวนการดำเนินการคัดเลือกบรรจุทายาทของเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานในจังหวัดชายแดนภาคใต้ เข้ารับราชการเป็นข้าราชการครู สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่คณะกรรมการข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา (ก.ค.ศ.) ได้กำหนดขึ้น มีประเด็นที่นำมาอภิปรายดังนี้

1. ปัญหาด้านหลักเกณฑ์และวิธีการ ในการให้ความช่วยเหลือทายาทของเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานในจังหวัดชายแดนภาคใต้นั้นได้กำหนดขึ้นมาก่อนที่ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยบำเหน็จความชอบสำหรับเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานในจังหวัดชายแดนภาคใต้ พ.ศ. 2550 จะบังคับใช้ ทำให้มีหลายกรณีที่ไม่สอดคล้องกันประกอบกับมีหลายหน่วยงานที่เกี่ยวข้องจึงทำให้เกิดปัญหาในทางปฏิบัติ ซึ่งเป็นไปตามแนวคิดของ เอลิมพล ศรีหงษ์ (2561, หน้า 17) ได้อธิบายว่า ผู้ที่เกี่ยวข้องในกระบวนการนำนโยบายไปปฏิบัตินั้น โดยปกติจะประกอบด้วยองค์กร กลุ่ม และบุคคลในระดับต่างๆ จำนวนมาก ผู้ที่เกี่ยวข้องแต่ละฝ่ายอาจมีความคาดหวังและมีเป้าหมายที่แตกต่างกัน แต่จำเป็นจะต้องเข้ามาปฏิบัติงานร่วมกันหรือมีปฏิสัมพันธ์กัน ผู้ที่เกี่ยวข้องแต่ละฝ่ายต่างมีบทบาท อำนาจหน้าที่ และอิทธิพลต่อการนำนโยบายไปปฏิบัติแตกต่างกัน แต่ไม่มีฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งที่จะสามารถควบคุมการนำนโยบายไปปฏิบัติได้ด้วยตนเองทั้งหมด

2. ปัญหาด้านขั้นตอน มีขั้นตอนเยอะประกอบกับเอกสารที่ต้องใช้มีมากจะต้องมีการติดต่อประสานงานกับหลายหน่วยงานเพื่อขอหนังสือรับรองจากคณะกรรมการ 3 ฝ่ายในพื้นที่ ได้แก่ ฝ่ายปกครอง ฝ่ายทหาร และฝ่ายตำรวจ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ พิสมัย แนบสนิท (2553) ศึกษาวิจัยเรื่อง การให้ความช่วยเหลือประชาชนผู้ได้รับผลกระทบจากสถานการณ์ความไม่สงบในจังหวัดชายแดนภาคใต้ ผลการศึกษาพบว่า ปัญหาในการให้ความช่วยเหลือผู้ได้รับผลกระทบ เกิดจากหลายสาเหตุ ทั้งในเรื่องแรงจูงใจในการทำงาน จำนวนเจ้าหน้าที่ไม่เพียงพอต่อการปฏิบัติงาน ลำดับขั้นตอนการปฏิบัติงานหลายขั้นตอน เอกสารประกอบการขอรับความช่วยเหลือผู้ได้รับผลกระทบมีจำนวนมาก ทำให้การให้ความช่วยเหลือล่าช้า รวมถึงศูนย์เยียวยาประจำจังหวัดศูนย์เยียวยาประจำอำเภอ ลงพื้นที่ในการให้ข้อมูลกับประชาชนน้อย และขาดการประชาสัมพันธ์และแนะนำให้ผู้ได้รับผลกระทบทราบถึงช่องทางในการร้องทุกข์กรณีไม่ได้รับความช่วยเหลือตลอดจนปัญหาเรื่องวัสดุ อุปกรณ์เครื่องใช้สำนักงานและเครื่องมือสื่อสารไม่อยู่ในสภาพที่พร้อม

ใช้งานและยังมีจำนวนไม่เพียงพอต่อการปฏิบัติงานด้านการให้ความช่วยเหลือ ทำให้การให้ความช่วยเหลือผู้ได้รับผลกระทบดำเนินการได้อย่างไม่เต็มที่

แนวทางการปรับปรุงกระบวนการการดำเนินการคัดเลือกบรรจุกายาของเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงาน
ในจังหวัดชายแดนภาคใต้ เข้ารับราชการเป็นข้าราชการครู สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน เพื่อให้เกิดความชัดเจนในทางปฏิบัติ ด้านการพิจารณาช่วยเหลือเยียวยาผู้ได้รับผลกระทบให้ได้รับการบรรจุและแต่งตั้งเข้ารับราชการเป็นข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา ให้มีความถูกต้องเป็นมาตรฐานเดียวกัน และเพื่อสอดคล้องกับระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยบำเหน็จความชอบสำหรับเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานในจังหวัดชายแดนภาคใต้ พ.ศ. 2550 ต้องกำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการและเงื่อนไขเพื่อใช้ในการช่วยเหลือเยียวยาผู้ได้รับผลกระทบจากสถานการณ์ความไม่สงบในจังหวัดชายแดนภาคใต้ กรณีการคัดเลือกบรรจุกายาของเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานในจังหวัดชายแดนภาคใต้ ที่เสียชีวิตหรือได้รับบาดเจ็บ พุพพลภาพจนไม่สามารถปฏิบัติหน้าที่ราชการได้และถูกสั่งให้ออกจากราชการหรือออกจากงานอันเนื่องมาจากการสู้รบ ต่อสู้ ปรามปราม หรือถูกประทุษร้ายจากสถานการณ์ความไม่สงบ และมีได้เกิดจากเหตุส่วนตัวหรือความประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรงของเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงาน เข้ารับราชการเป็นข้าราชการครู ตำแหน่งครูผู้ช่วย สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ เพื่อเป็นขวัญและกำลังใจ ให้กับครอบครัว ผู้สูญเสียสามารถดำรงชีวิตได้อย่างเป็นปกติสุขและมั่นคง ขึ้นมาใหม่ ให้ชัดเจนว่าเป็น “หลักเกณฑ์ และวิธีการคัดเลือกทายาทของเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานในหน้าที่ประจำในจังหวัดชายแดนภาคใต้เพื่อบรรจุและแต่งตั้ง เข้ารับราชการเป็นข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา ตำแหน่งครูผู้ช่วย เป็นกรณีพิเศษ” และข้อความในหลักเกณฑ์และวิธีการต้องระบุให้ชัดเจนว่า “เป็นเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานในหน้าที่ ประจำในจังหวัดชายแดนภาคใต้” เพื่อไม่ให้เกิดการตีความว่าเป็นกรณีอื่น จะได้ยึดถือเป็นหลักการปฏิบัติในแนวทางเดียวกัน และผู้ปฏิบัติจะได้ไม่เกิดความสับสน ทั้งนี้ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานซึ่งเป็นหน่วยงานต้นสังกัดจะต้องมีหนังสือชักชวนและคู่มือการปฏิบัติไปยังสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาทั้งหมด 15 แห่ง ในจังหวัดชายแดนภาคใต้เพื่อให้เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานในเขตพื้นที่การศึกษาเข้าใจตรงกัน เพื่อไม่ให้เกิดความล่าช้าในการดำเนินงาน เป็นไปตามแนวคิดของ Edwards (อ้างถึงในบุญเกียรติ การะเวกพันธุ์, 2561, หน้า 13) ได้สรุปว่า การนำนโยบายไปปฏิบัติ มีปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความสำเร็จของการนำนโยบายไปปฏิบัติ 4 ประการ ได้แก่

- 1) การติดต่อสื่อสาร ได้แก่ การติดต่อสื่อสารระหว่างผู้กำหนดนโยบายกับฝ่ายต่างๆ การสื่อข้อความมีความถูกต้องชัดเจนและตรงกับความเข้าใจของผู้ที่เกี่ยวข้อง
 - 2) ทรัพยากร ประกอบด้วย จำนวนเจ้าหน้าที่ ขอบเขตอำนาจหน้าที่ของผู้ปฏิบัติ นโยบาย หรืออำนาจในการบังคับ ข้อมูลข่าวสาร เครื่องมือและวัสดุอุปกรณ์ที่ใช้ในการนำนโยบายไปปฏิบัติ ตลอดจนเครื่องมือสนับสนุนอื่น ๆ รวมทั้งเจ้าหน้าที่ที่มีความชำนาญงานในเรื่องที่จะต้องปฏิบัติ
 - 3) ทศนคติของนักปฏิบัติ ได้แก่ การยอมรับต่อนโยบายของนักปฏิบัติหรือผู้ไปปฏิบัติ
 - 4) โครงสร้างขององค์การที่นำนโยบายไปปฏิบัติ ได้แก่ ขนาดและความสลับซับซ้อนของโครงสร้างองค์การมาตรฐานและขั้นตอนในการปฏิบัติงาน รวมทั้งจำนวนองค์การที่เข้ามารับผิดชอบในการนำนโยบายไปปฏิบัติ
- ในบางกรณีเพื่อให้ทันต่อสถานการณ์ ควรจะมีการจัดตั้งศูนย์บริการร่วมเพื่อบูรณาการด้านข้อมูลของผู้ได้รับผลกระทบ ตามแนวคิดของ วิโรจน์ ก่อสกุล (2561, หน้า 90-92) อธิบายว่า การบริหารงานภาครัฐแนวใหม่ มีปัจจัยที่เกี่ยวข้อง

คือ Economy of speed การประหยัดทรัพยากรจากความเร็ว และทำให้ผู้ใช้บริการเกิดความพึงพอใจซึ่งอาจเป็นผลจากการร่วมมือในการทำงาน หรือการใช้ทรัพยากรร่วมกัน สอดคล้องกับงานวิจัยของ พล.ต.อ.ดร.ไกรสุข สินสุข ได้ศึกษากระบวนการยุติธรรมเชิงสมานฉันท์ที่เหมาะสมกับพื้นที่ชายแดนภาคใต้ ผลการวิจัยพบว่า การให้ความช่วยเหลือเยียวยา ควรมีการสร้างรูปแบบการทำงานแบบเครือข่าย ระหว่างส่วนราชการและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ในรูปของโครงการความร่วมมือ โดยมีศูนย์ออนไลน์เป็นศูนย์กลางในการประสานเพื่อบูรณาการข้อมูล หรือให้ผู้ใช้บริการเข้าถึงข้อมูลผ่านอินเทอร์เน็ตกลาง หรือขอรับบริการผ่านช่องทางออนไลน์ได้

ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะ ดังนี้

1. กรณีมีตำแหน่งว่างเพื่อใช้ในการบรรจุและแต่งตั้งเพียงตำแหน่งเดียว คณะกรรมการศึกษาธิการจังหวัด หรือ คณะอนุกรรมการข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา ที่คณะกรรมการข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาตั้ง ควรพิจารณาคัดเลือกทายาทของเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานซึ่งเป็นเจ้าหน้าที่สังกัดกระทรวงศึกษาธิการก่อน
2. กรณีผู้ประสงค์จะขอบรรจุเข้ารับราชการเป็นข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา ตำแหน่งครูผู้ช่วย เป็นทายาทของเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานที่ไม่ได้สังกัดกระทรวงศึกษาธิการ ให้แสดงความจำนงตามแบบที่คณะกรรมการข้าราชการพลเรือนกำหนด
3. เมื่อคณะกรรมการศึกษาธิการจังหวัด ดำเนินการคัดเลือกทายาทของเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานในจังหวัดชายแดนภาคใต้เข้ารับราชการเป็นข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา ตำแหน่งครูผู้ช่วย สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ เสร็จสิ้นเรียบร้อยแล้ว ให้ คณะกรรมการศึกษาธิการจังหวัด หรือคณะอนุกรรมการข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา ที่คณะกรรมการข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาตั้ง แล้วแต่กรณี แจ้งผู้มีอำนาจสั่งบรรจุและแต่งตั้ง ดำเนินการสั่งบรรจุและแต่งตั้งผู้ได้รับการคัดเลือกพร้อมส่งสำเนาคำสั่งบรรจุและแต่งตั้งผู้ได้รับการคัดเลือก จำนวน 1 ชุด ให้สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานด้วย
4. ภาครัฐ หน่วยงานของรัฐ หรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ควรมีการจัดตั้งศูนย์บริการร่วมด้านข้อมูลข่าวสาร เพื่อลดความซ้ำซ้อนในการขอเอกสารประกอบการพิจารณา

เอกสารอ้างอิง

- ไกรสุข สินสุข. (2558). *กระบวนการยุติธรรมเชิงสมานฉันท์ที่เหมาะสมกับพื้นที่ชายแดนภาคใต้*. วารสารวิชาการ มหาวิทยาลัยปทุมธานี, 7 (ฉบับที่ 2) กรกฎาคม – ธันวาคม 2558, 63-72.
- คณะรักษาความสงบแห่งชาติ. (2560). *คำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบและสังคมแห่งชาติเรื่อง การปฏิรูปการศึกษาในภูมิภาคของกระทรวงศึกษาธิการ* (คำสั่งที่ 19/2560).
- เฉลิมพล ศรีหงษ์. (2561). *เอกสารประกอบการบรรยายกระบวนการวิชาการนำนโยบายไปปฏิบัติและประเมินผลนโยบาย*. กรุงเทพมหานคร : มหาวิทยาลัยรามคำแหง, โครงการรัฐประศาสนศาสตร์มหาบัณฑิต.
- เดช อุณหะจิริงรักษณ์. (2561). *เอกสารประกอบการบรรยายกระบวนการวิชาสัมมนาและการจัดการสาธารณะ*. กรุงเทพมหานคร : มหาวิทยาลัยรามคำแหง, โครงการรัฐประศาสนศาสตร์มหาบัณฑิต.
- บุญเกียรติ การะเวกพันธุ์ และคณะ. (2561). *เอกสารประกอบการบรรยายกระบวนการวิชาสัมมนาและการจัดการสาธารณะ*. กรุงเทพมหานคร : มหาวิทยาลัยรามคำแหง, โครงการรัฐประศาสนศาสตร์มหาบัณฑิต.

- รสสุคนธ์ แสงมณี. (2556). *ประเมินผลการดำเนินงานเยียวยาและฟื้นฟูผู้ได้รับความเสียหายและผู้ได้รับผลกระทบอันเนื่องมาจากเหตุการณ์ความไม่สงบในจังหวัดชายแดนภาคใต้ : กรณีจังหวัดนราธิวาส*. Princess of Narathivas University Journal. ประจำปี 2556, 1 – 13.
- วิโรจน์ ก่อสกุล. (2561). *เอกสารประกอบการบรรยายกระบวนการวิจัยเชิงวิวิธีวิจัยทางรัฐประศาสนศาสตร์*. กรุงเทพมหานคร : มหาวิทยาลัยรามคำแหง, โครงการรัฐประศาสนศาสตร์มหาบัณฑิต.
- วรเดช จันทรศร. (2540). *การนำนโยบายไปปฏิบัติ*. กรุงเทพมหานคร : บริษัทกราฟิคฟอร์แมท (ไทยแลนด์) จำกัด.
- สมบัติ อารังธัญวงศ์. (2554). *นโยบายสาธารณะ: แนวความคิด การวิเคราะห์และกระบวนการ*. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์เสมอธรรม.
- สุภางค์ จันทวานิช. (2560). *วิธีการวิจัยเชิงคุณภาพ* (พิมพ์ครั้งที่ 23). กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา. (2549). *การช่วยเหลือเยียวยาผู้ได้รับผลกระทบสืบเนื่องจากสถานการณ์ความไม่สงบในจังหวัดชายแดนภาคใต้*. ที่ ศธ 0206.2/1529 ลงวันที่ 27 กันยายน 2549.
- สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา. (2550ก). *การช่วยเหลือเยียวยาผู้ได้รับผลกระทบสืบเนื่องจากสถานการณ์ความไม่สงบในจังหวัดชายแดนภาคใต้*. ที่ ศธ 0206.2/462 ลงวันที่ 22 กุมภาพันธ์ 2550.
- สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา. (2550ข). *การช่วยเหลือเยียวยาผู้ได้รับผลกระทบสืบเนื่องจากสถานการณ์ความไม่สงบในจังหวัดชายแดนภาคใต้*. ที่ ศธ 0206.2/971 ลงวันที่ 14 พฤษภาคม 2550.
- สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา. (2556). *การคัดเลือกผู้ได้รับผลกระทบเนื่องจากสถานการณ์ความไม่สงบในจังหวัดชายแดนภาคใต้เข้ารับราชการเป็นข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาตำแหน่งครูผู้ช่วย*. ที่ ศธ 0206.2/62 ลงวันที่ 22 มกราคม 2556.
- สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา. (2557). *หลักเกณฑ์และวิธีการคัดเลือกบุคคลเพื่อบรรจุและแต่งตั้งเข้ารับราชการเป็นข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา ตำแหน่งครูผู้ช่วย กรณีที่มีความจำเป็นหรือมีเหตุพิเศษ*. ที่ ศธ 0206.2/ว 16 ลงวันที่ 26 พฤศจิกายน 2557.
- สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา. (2558). *การคัดเลือกบรรจุทายาทของเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานในจังหวัดชายแดนภาคใต้เข้ารับราชการเป็นกรณีพิเศษ*. ที่ ศธ 0206.2/1395 ลงวันที่ 30 ตุลาคม 2558.
- สำนักงานเลขาธิการคณะรัฐมนตรี. (2548). *คำสั่งสำนักนายกรัฐมนตรี การให้ความช่วยเหลือเยียวยาผู้ได้รับผลกระทบสืบเนื่องจากสถานการณ์ความไม่สงบในจังหวัดชายแดนภาคใต้*. ด่วนที่สุด ที่ นร 0504/ว 98 ลงวันที่ 10 มิถุนายน 2548.
- สำนักนายกรัฐมนตรี. (2548). *การให้ความช่วยเหลือเยียวยาผู้ได้รับผลกระทบสืบเนื่องจากสถานการณ์ความไม่สงบในจังหวัดชายแดนภาคใต้*. ด่วนที่สุด ที่ นร 0104/1352 ลงวันที่ 30 พฤษภาคม 2548.
- สำนักนายกรัฐมนตรี. (2550). *ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยบำเหน็จความชอบสำหรับเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานในจังหวัดชายแดนภาคใต้*. ลงวันที่ 14 สิงหาคม พ.ศ. 2550.
- สโมสรศิลปวัฒนธรรม. (2548). *เหตุการณ์ความไม่สงบในจังหวัดชายแดนภาคใต้ กับ ประวัติศาสตร์บาดแผล*. ค้นเมื่อ 9 พฤศจิกายน 2561, จาก https://www.silpa-mag.com/club/art-and-culture/article_9119.
- ศูนย์อำนวยการบริหารจังหวัดชายแดนภาคใต้ (ศอ.บต.). (2557) *ระเบียบสำนักประธานนโยบายสังคมจิตวิทยา. ว่าด้วยการช่วยเหลือเยียวยาผู้ได้รับผลกระทบสืบเนื่องจากสถานการณ์ความไม่สงบในจังหวัดชายแดนภาคใต้*. (2557). ลงวันที่ 14 สิงหาคม พ.ศ. 2557.

อภิรัฐ บุญศิริ. (2557). วิถีชีวิตของครอบครัวกับผลกระทบจากเหตุการณ์ความไม่สงบชายแดนใต้ : กรณีศึกษาเขตพื้นที่พัฒนาพิเศษเฉพาะกิจชายแดนใต้จังหวัดสงขลา ตั้งแต่ พ.ศ. 2547 - พ.ศ. 2557. วารสารมนุษยศาสตร์สังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยทักษิณ, 11 (ฉบับที่ 1) มกราคม - มิถุนายน 2559, 237 - 254.